

Αθήνα, 2 Απριλίου 1985

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ κ. ΑΝΔΡΕΑ Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ ΣΤΟ ΖΑΠΗΕΙΟ ΜΕΓΑΡΟ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΙ ΞΕΝΟΥΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΥΣ

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ:

"Εκρίναμε τα τόσο σημαντικά γεγονότα που έχουν λάβει χώρα πρόσφατα στον τόπο μας, που σηματοδοτούν μια καινούργια εποχή, απαιτούν κάποια άμεση επαφή με το λαό μέσω του Τύπου και των άλλων μαζικών μέσων ενημέρωσης. Όπως γνωρίζετε τον ίδιο χρόνο θα έχει και ο κ. Μητσοτάκης και ο κ. Θλωράκης. Θα ήθελα να προσθέσω ότι πραγματικά είναι δύσκολο να συλλάβει κανείς πλήρως την έννοια των αλλαγών που έχουν συντελεστεί αυτήν την περίοδο, γιατί είμαστε μέσα στα γεγονότα, πολύ κοντά στα γεγονότα. Έχω όμως την πεποίθηση ότι ο ιστορικός του αύριο σε κάποια φάση θα χαρακτηρίσει αυτή την εποχή σαν μια μεγάλη καμπή στην ελληνική πολιτική ιστορία."

ΒΟΤΣΗΣ - (ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ) :

"Κύριε Πρόεδρε, τα εισαγωγικά σας λόγια είναι εισαγωγικά και για το δικό μου ερώτημα. Πράγματι ζούμε γεγονότα που σημαδεύουν ανεξίτηλα την πολιτική ζωή του τόπου. Αναφέρομαι στις σημαντικές επιλογές σας, ως προς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και την αναθεώρηση του Συντάγματος. Απο στελέχη του ΠΑΣΟΚ προβάλλεται ως ιδεολογική βάση για αυτές τις επιλογές, η ανάγκη να τελειώνουμε με τον δυϊσμό, αν θέλετε, τον διπολισμό της εκτελεστικής εξουσίας. Το ερώτημά μου είναι: Όταν είναι δεδομένο ότι αυτές τις επιλογές τις κάνατε μόνος σας ή το πολύ με δύο-τρεις στενούς συνεργάτες σας και απλώς τις επειύρωσε η Κεντρική Επιτροπή, ποιές στοιχειώδεις εγγυήσεις υπάρχουν -εννοώ στοιχειώδεις εγγυήσεις όπως θα ήτανε η εσωκομματική δημοκρατική λειτουργία- ώστε αυτός ο συγκεντρωτισμός εξουσίας να μην φτάσει στον αυταρχισμό."

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ:

"Κύριε Βότση θα ήθελα πρώτα απ'όλα να πω ότι στόχος μας δεν ήταν να αποσύγουμε τον διπολισμό στο χώρο της εκτελεστικής εξουσίας. Μ'αυτό πιστεύω να εννοείται την υποψηφιότητα του κ. Σαρτζετάκη αντί του κ. Καραμανλή. Σ'αυτό αναφέραστε;

ΒΟΤΣΗΣ: Εννοώ κ. Πρόεδρε ότι με βάση το Σύνταγμα του '75, είναι δύο οι πόλοι της εκτελεστικής εξουσίας, ένας η Κυβέρνηση και ο άλλος ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Τώρα με την αναθεώρηση, σύν ο Καραμανλής που φεύγει από τη μέση....

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Τώρα το κατάλαβα. Γιατί υπάρχουν δύο ξεχωριστά ερωτήματα στα οποία θα απαντήσω. Το πρώτο αφορά τον διπολισμό με την αυστηρή συνταγματική έννοια, ότι υπάρχουν δύο φορείς αυτής της εξουσίας και νομοθετικής και εκτελεστικής, το Κοινοβούλιο και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Δεν μπορεί κανείς να αμφισβητήσει ότι υπάρχουν τα συστήματα που μπορεί να θεωρηθούν πραγματικά δημοκρατικά στα οποία ο Πρόεδρος διαθέτει σημαντικότερες εξουσίες. Παράδειγμα οι Ηνωμένες Πολιτείες. Παράδειγμα η Γαλλία. Όμως θέση δική μας ήταν ότι εάν ο Πρόεδρος δεν εκλέγεται από πλειοψηφία αυξημένη του Κοινοβουλίου, τότε αυτός ο Πρόεδρος που στηρίζεται σε μια συγκυριακή πλειοψηφία, δεν μπορεί να αφαιρέσει εξουσίες ή να ασκήσει εξουσίες τις οποίες παραχωρεί το σώμα που τον εξέλεξε. Εάν μας ενδιαφέρει να κουβεντιάσουμε για ένα σύστημα Προεδρικής Δημοκρατίας, μπορούμε ασφαλώς να το κουβεντιάσουμε. Αλλά πάντοτε υπήρξε θέση δική μας, δεν έχετε να διαβάσετε τα πρακτικά της Βουλής, της αναθεωρητικής Βουλής, στα οποία είχαμε πάρει θέση όχι μόνο εμείς, αλλά και όλοι οι άλλοι. Θυμάστε ότι αποχωρήσαμε. Και ο κ. Μαύρος και οι άλλοι και εμείς. Δεν έχει νόημα το Κοινοβούλιο να παραχωρεί εξουσίες. Εφ'όσον ο λαός έμμεσα εκλέγει τον Πρόεδρο, ο Πρόεδρος πρέπει να είναι σύμβολο εθνικής ενότητας. Ένας ρόλος πάρα πολύ σημαντικός. Το δεύτερο, που με ρωτήσατε, έχει σχέση με εκείνο που η "ΚΛΟΗΜΕΡΙΝΗ" ονομάζει "κλειστό κύκλωμα εξουσίας". Διασκεδαστικό είναι, γιατί επί 50 χρόνια υπήρξε πράγματι "κλειστό κύκλωμα εξουσίας", ήταν πάντα η Δεξιά. Ανώτατος άρχων, που να μην προήρχετο από την Δεξιά ή να μην ήταν κληρονομικό δικαίω, όπως οι Βασιλείς, δεν υπήρξε από την εποχή του '30. Δεν υπήρξε. Είναι η πρώτη φορά, που αυτό που ονομάζουμε εμείς, είτε αρέσει είτε όχι, Δημοκρατική παράταξη, είναι η πρώτη φορά σε 50 χρόνια που αυτή έχει την ευκαιρία να εκλέξει Πρόεδρο.

Μπαίνει ένα ερώτημα: Είναι αδύνατον να συνυπάρξει Πρόεδρος Δημοκρατικός, Δημοκρατικής παράταξης εννοώ, για να μην υπάρξει παρεξήγηση, με κάποιο κόμμα συντηρητικό στην εξουσία; Καθόλου παράδοξο, λειτούργησε ήδη άριστα, με τον κ. Καραμανλή Πρόεδρο και εμένα Πρωθυπουργό. Δεν χρειάστηκε σε καμιά περίπτωση ο κ. Καραμανλής να κάνει χρήση των εξουσιών που του παρείχε το Σύνταγμα του '75. Επομένως εμείς έχουμε δώσει και το παράδειγμα. Και είναι το πρώτο ιστορικό σημαντικό παράδειγμα,

συμβίωσης στην εξουσία, ας πούμε ατόμων, ή προσωπικοτήτων, στην περίπτωση του Προέδρου της Δημοκρατίας, κόμματος στην περίπτωση δική μου, που να προέρχονται από τελείως διαφορετικούς ιδεολογικοπολιτικούς χώρους.

Αναφερθήκατε επίσης κ. Βότση στις εσωκομματικές διαδικασίες του ΠΑΣΟΚ. Εγώ πιστεύω ειλικρινά, ότι το ΠΑΣΟΚ είναι ένα από τα δημοκρατικότερα κόμματα, που έχουν υπάρξει στην ελληνική πολιτική σκηνή. Βεβαίως, δεν έχω καμμία υποχρέωση να πληροφορήσω λεπτομερειακά ποιές διαδικασίες ακολουθήθηκαν για την υποβολή της υποψηφιότητας του κ. Σαρτζετάκη. Μπορώ όμως να πω, ότι σ' αυτήν την επιλογή υπήρξε απόλυτη και ενθουσιώδης ενότητα.

Αυτή η επιλογή ανταποκρίθηκε στις προσδοκίες όλων ανεξαιρέτως των στελεχών και μελών του Κινήματος και ολοκλήρου της Κοινοβουλευτικής Ομάδας. Θα μου επιτρέψετε με την ευκαιρία αυτή να πω, ότι αυτοί οι οποίοι γράφουν πως είναι "λόχος" το ΠΑΣΟΚ-και διαβάζω κάτι τέτοια- αυτοί κάνουν λάθος στη διεύθυνση -γιατί η απόφαση της Κ.Ο. ήταν δική της, τα μέτρα τα οποία αυτοί επέλεξαν ήταν δικά τους, ήταν του Προεδρείου της Κ.Ο. με την πλήρη στήριξη όλων των μελών της Κ.Ο. 'Αραγε ήταν κάτι, που εγώ είχα επιβάλει; 'Όχι! Το επέβαλαν οι ίδιοι για να προστατέψουν την τιμή τους. Κι όπως άριστα γνωρίζετε, υπήρξαν πολλές και μεγάλες προσπάθειες εξαγοράς της ψήφου των. Υπάρχει σήμερα στον Τύπο, λεπτομερώς κατάθεση του Γιώργου Παπιά, για τον τρόπο με τον οποίο προσπάθησαν να του αποσπάσουν την ψήφο. Δεν απέσπασαν ούτε με τα 200 εκατομμύρια την ψήφο ουδενός του ΠΑΣΟΚ. Μη με ρωτήσετε, τότε ποιοί είναι οι δύο; Δεν πρόκειται να σας απαντήσω. Μπορώ, όμως, να πω υπεύθυνα ότι όλοι που ανήκουν στο ΠΑΣΟΚ, εψήφισαν το ψηφοδέλτιο Σαρτζετάκη. Αυτός δεν είναι λόχος. Αυτό είναι κίνημα με πίστη, με ιδεολογικές θέσεις, με γραμμή, όπως απέδειξε τα τελευταία τέσσερα χρόνια και όπως θα αποδείξει και τα επόμενα τέσσερα χρόνια στην εξουσία".

ΤΖΑΛΑΣ - (ΡΟΥΤΕΡ) :

"Κύριε Πρόεδρε εγώ θα ρωτήσω ένα θέμα όχι πολύ εσωτερικό. Μήπως μπορείτε να μας πείτε αν το στρατιωτικό δόγμα της Ελλάδος, όπως ανακοινώσατε, προβλέπει καμμία περίπτωση κατά την οποία η Ελλάδα θα συνεργαστεί με την Τουρκία σε περίπτωση συγκρούσεως του Συμφώνου της Βαρσοβίας με το ΝΑΤΟ;"

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: " Κοιτάξτε, το ακριβές περιεχόμενο της αμυντικής πολιτικής-έχουμε πάψει πια να το ονομάζουμε δόγμα; Καταργήσαμε αυτή τη λέξη. Η αμυντική πολιτική - εννοώ αυτό που εθεωρείτο δόγμα στο παρελθόν. Φυσικά, εφόσον η Ελλάδα είναι μέλος της Ατλαντικής Συμμαχίας, δεν μπορεί παρά να προβλέπει και αυτή τη δυνατότητα ενός παγκοσμίου πολέμου. Το απευχόμαστε. Κάνουμε το παν σαν Κυβέρνηση και σαν Κίνηση να προωθήσουμε την ειρήνη, - δεν χρειάζεται να σας αναφέρω την πρωτοβουλία των "έξι", την πρόταση για απύραυλα Βαλκάνια, την πρόταση για πάγωμα στην εγκατάσταση όλων των πυρηνικών πυραύλων στην Ευρώπη - αυτά τα γνωρίζετε. Αλλά, παρά τούτα παραμένει μέσα σέ' μια αμυντική πολιτική και η ακραία περίπτωση ενός παγκόσμιου πολέμου.

Αλλά σε ό,τι αφορά όλα τ'άλλα πλὴν του παγκοσμίου πολέμου, αναγνωρίζουμε τη σημερινή ιστορική πραγματικότητα. Και αλλοίμονο εάν στην εξωτερική πολιτική, ή στην αμυντική πολιτική δεν αναγνωρίζει κανείς την πραγματικότητα ως έχει. Εδώ θα τονίσω: Δεν απειλούμαστε απ' το Βορρά. Έχουμε άριστες σχέσεις και με τη Γιουγκοσλαβία και με την Αλβανία, τις βελτιώνουμε και με τη Βουλγαρία. Αναγνωρίζουμε όμως, κάτι που το δόγμα στο παρελθόν δεν αναγνώριζε. Ότι ο κύριος και βασικός κίνδυνος, η κύρια και βασική απειλή είναι εξ Ανατολών. Είναι από τη σύμμαχο Τουρκία. Είναι βέβαια πολύ παράδοξο και μοναδικό στην ιστορία ίσως, στη σημερινή πραγματικότητα, να απειλείται μία χώρα από σύμμαχο. Αλλά αυτή είναι η πραγματικότητα. Και είναι φυσικό ότι όποιος υπεύθυνος υπουργός Εθνικής Άμυνας ή Πρωθυπουργός ή υπουργός Εξωτερικών θα έπρεπε να διαμορφώσει την αμυντική του πολιτική, ενόψει του παρόντος σημαντικού κινδύνου που αντιμετωπίζει η χώρα μας. Για έντεκα χρόνια τώρα κατέχεται το 37% της Κύπρου από τουρκικά στρατεύματα. Κατά τη διάρκεια των ετών που εμείς έχουμε κυβερνήσει υπήρξαν πολλές μαζικές παραβιάσεις του εναέριου χώρου της πατρίδας μας, όπως επίσης παραβάσεις των διοικητικών κανόνων που διέπουν την πορεία αεροσκαφών στο Αιγαίο.

Θα έπρεπε να είμαστε τυφλοί και κουφοί για να μην αναδιαμορφώσουμε πλήρως την αμυντική πολιτική της πατρίδας μας. Είναι χρέος μας προς το έθνος και το λαό μας και το έχουμε επιτελέσει."

ΦΑΤΣΗΣ (ΝΕΑ): "Μια που δεν κολλήσαμε στον Οκτώβρη-κατά τη δική σας δήλωση - για τη διενέργεια των εκλογών και δεδομένου ότι ήδη εκ των πραγμάτων ανακύπτει θέμα επίσπευσής τους, θα ήθελα να σας ρωτήσω πότε προβλέπετε να γίνουν εκλογές; Και με την ευκαιρία αυτή κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να αναφερθώ σε ένα θέμα που συσχετίζεται με την, καθ'όλου, στάση της Νέας Δημοκρατίας στο θέμα του κύρους του Προέδρου της Δημοκρατίας. Προκαλέσατε τη Νέα Δημοκρατία να ζητήσει από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας εκλογές. Αν αυτό δεν το πράξει, ποιά άλλη διαδικασία προβλέπετε για τη προκήρυξή τους; "

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: "Τότε φυσικά η πρωτοβουλία θα είναι δική μας, να ζητήσουμε ή όχι από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας διάλυση της Βουλής και εκλογές. Σε ό,τι αφορά το θέμα αυτό ο κ. Μητσοτάκης έχει ζητήσει, πράγματι, ενωρίς εκλογές. Εκλογές πριν από τον Οκτώβρη. Η απάντησή μου, ήταν σ' αυτόν κι είναι σε σας, ότι το πρώτιστο θέμα είναι η υπερψήφιση των προτάσεων για την αναθεώρηση διατάξεων του Συντάγματος του 1975. Όταν περατωθεί αυτή η διαδικασία, η οποία καθώς ξέρετε, περιλαμβάνει και ένα μήνα ανάμεσα στο ξεκίνημα και στο τέλος, δύο ψηφοφορίες, όταν αυτό συμβεί, τότε και μόνον τότε, εφόσον εγώ θα πάρω την πρωτοβουλία, θα κρίνω εάν οι εθνικοί λόγοι τους οποίους προβλέπει το Σύνταγμα επιβάλουν την επίσπευση των εκλογών. Και αναφέρομαι βέβαια κατά κύριο λόγο στην πορεία του Κυπριακού .

Δεν αποκλείω, επομένως, και απαντώ ευθέως σ' αυτό, οι εκλογές να γίνουν ενωρίτερα του Οκτώβρη. Πιστεύω ότι αυτό θα ικανοποιήσει επίσης την επιθυμία του αρχηγού της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης. Δεν λέω της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, λέω του αρχηγού της Νέας Δημοκρατίας".

ΤΕΡΓΙΟΥΝΚ (ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ): "Κύριε Πρωθυπουργέ, πιστεύετε ότι η θέση η δική σας και του ΠΑΣΟΚ για τις εκλογές θα είναι καλύτερη τώρα που υπάρχει νέος Πρόεδρος της Δημοκρατίας, απ' ό,τι αν είχατε υποστηρίξει, όπως στο παρελθόν, τον κ. Καραμανλή; Είναι βελτιωμένη η θέση σας; "

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: "Φοβάμαι, ότι αυτή είναι μια ερώτηση στην οποία δεν θα ήθελα ν' απαντήσω. Διότι, για να είναι τα πράγματα σαφή, δεν διαλέξαμε τον κ. Σαρτζετάκη σε αντικατάσταση του κ. Καραμανλή, με βάση καθαρά κομματικά κριτήρια. Τα κριτήρια που χρησιμοποιήσαμε αφορούν τα συμφέροντα του έθνους, όπως τα ερμηνεύουμε εμείς αυτά τα συμφέροντα."

ΜΑΡΚΑΚΗΣ - (ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΗ): "Κύριε Πρόεδρε, επειδή συζητούμε για εκλογές, ήθελα να σας ρωτήσω, από τις δολοφονίες αστυνομικών, στρατιωτικών και τις δολοφονίες διπλωματικών, φθάσαμε στις δολοφονίες εκδοτών και ήδη ανωτάτων κρατικών λειτουργών, εισαγγελέων. Νομίζετε ότι δημιουργείται, υπάρχει ήδη ένα κλίμα, για ελεύθερες εκλογές στη χώρα μας; "

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: "Μου κάνει μεγάλη εντύπωση, ότι μπορείτε και ρωτάτε κάτι τέτοιο. Πρώτα απ'όλα θα ήθελα να συγκρίνετε ανάλογες δολοφονίες σε χώρες όπως η Ιταλία, η Γαλλία, η Γερμανία. Θα ήταν πράγματι προδοσία, θα έλεγα, προδοσία κυριολεκτικώς, το να πει κανείς ότι οι δημοκρατικοί θεσμοί καταλύονται διότι ομάδες εξτρεμιστών, αγνώστων προθέσεων, εκτελούν επαγγελματικά εκπροσώπους της δημόσιας ζωής ενός τόπου. Εδώ, σε περίοδο πολέμου, συντηρείται το δημοκρατικό πολίτευμα, πόσο μάλλον στην περίπτωση που αναφέρατε εσείς.

Οι δολοφονίες αυτές, κατά τη γνώμη μου, δεν έχουν καμία σχέση με τον κομματικό ανταγωνισμό. Είναι μεγάλο λάθος, να ερμηνεύει κανείς αυτές τις δολοφονίες σαν μια προέκταση της κομματικής διαπάλης. Σαφέστατα, βεβαίως, προβλέπουν στην αποσταθεροποίηση του πολιτεύματος. Αλλά, θα ήταν τελείως ανεύθυνο να επιτρέψω και την παραμικρότερη σκέψη, ότι οι λειτουργίες του δημοκρατικού πολιτεύματος θα ανασταλούν, διότι κάποια εξτρεμιστική οργάνωση, κάποιες οργανώσεις δολοφονούν, δημόσιους λειτουργούς. Εκείνο που απασχολεί τη Κυβέρνηση - όπως και πρέπει να την απασχολεί - είναι το γεγονός ότι αυτή τη δεκαετία - ενδεκαετία στην Ελλάδα, δεν κατορθώσαμε, όλες οι κυβερνήσεις, πραγματικά, να βρούμε άκρη. Γνωρίζουμε πάρα πολλά. Αλλά όχι αρκετά για να προλάβουμε. Για να φέρουμε τους εγκληματίες στο δικαστήριο. Για να τους τιμωρήσουμε παραδειγματικά."

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ - (ΒΗΜΑ):

"Κύριε Πρόεδρε όπως θα έχετε διαβάσει κι εσείς όπως κι εγώ, στη "Ν.Δ" αυτή τη στιγμή υπάρχουν δύο κέντρα εξουσίας, ή εν πάση περιπτώσει υπάρχουν δύο, υποτίθεται, στρατηγικές. Η μία είναι αυτή του κ. Μητσοτάκη και η άλλη είναι η λεγόμενη ρεβανσιστική τρόϊκα. Θα θέλατε να τοποθετηθείτε απέναντι σ' αυτή τη διαπίστωση";

ΠΡΟΣΥΝΤΟΥΡΓΟΣ: "Καιτάχτε, βεβαίως τα εσωτερικά θέματα της "Ν.Δ" έχουν ενδιαφέρον εφόσον είναι η Αξιωματική Αντιπολίτευση, ένα μεγάλο κόμμα. Νομίζω ότι από τον Τύπο κυρίως έχω και εγώ τις εντυπώσεις που έχετε κι εσείς. Αλλά δεν έχω ιδιαίτερες πληροφορίες. Μπορώ να προσθέσω όμως κάτι. Από την ώρα που "οι όποιοι - εσείς πώς την είπατε; "Τρόϊκα;" - από την ώρα που κάποια τρόϊκα οδηγεί την "Ν.Δ" στο να αμφισβητήσει τις συνταγματικές διαδικασίες, οι οποίες οδήγησαν στην επιλογή Προέδρου για την επόμενη πενταετία, από την ώρα εκείνη δεν δυναμιτίζουν τη πολιτική ζωή του τόπου, αλλά ασφαλώς δυναμιτίζουν την ίδια την "Ν.Δ" και κάνουν πιθανότατα τη διασπασή της.

Πράγματι, εάν η "Ν.Δ" επιμένει στο ότι δεν υπάρχει νόμιμα εκλεγμένος Πρόεδρος, είναι φυσικό ότι θα μείνει στο περιθώριο της δημόσιας ζωής του τόπου. Διότι πρόκειται για παραλογισμό και βεβαίως τη λέξη που χρησιμοποιήσατε μπορώ και εγώ να επαναλάβω, και για ρεβανσισμό. Αλλά ένα κόμμα μεγάλο που διεκδικεί την εξουσία, που θέλει να είναι υπεύθυνο απέναντι στον ελληνικό λαό και στο έθνος μας, πραγματικά δεν μπορεί να αμφισβητήσει το πολίτευμα και την πολιτειακή εξέλιξη. Εάν το κάνει, βεβαίως βλάπτει τον ίδιο τον οργανισμό του κόμματος, υπονομεύει το ίδιο το κόμμα, κάτι που κομματικά μπορεί να μας συμφέρει αλλά δυστυχώς επηρεάζει τη δημόσια ζωή, δεν λέω δυναμιτίζει, επηρεάζει και βεβαίως δημιουργεί και ευθύνες, σε ότι αφορά τη πορεία των εθνικών μας θεμάτων. Υπάρχει απειλή, υπάρχουν προβλήματα και κάθε διχασμός ή πόλωση μέσα στη χώρα μας, κατά κάποιο τρόπο ευνοεί τον εχθρό. Και γι' αυτό, αυτή την κρίσιμη εθνικά περίοδο, αναλαμβάνουν ιδιαίτερα μεγάλη ευθύνη, και με την ευκαιρία αυτή, παρακαλώ, και τον κ. Μητσοτάκη και τη τρόϊκα να σκεφθούν σαν Έλληνες πρώτα και σαν κόμμα δεύτερο".

Κ^α DIERGEN - (ΓΕΡΜΑΝΙΚΟ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΕΙΔΗΣΕΩΝ) :

" Θα ήθελα να ρωτήσω κάτι, σ'ένα άλλο τομέα. Μετά από, την όπως την χαρακτηρίσατε θριαμβευτική διπλωματική νίκη στις Βρυξέλλες, πώς βλέπετε σήμερα τη θέση της Ελλάδας μέσα στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα;".

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: " Είναι συνεπές ως προς αυτό που είπα, ότι πράγματι υπήρξε μια σημαντικότερη διπλωματική νίκη. Συνεπές να συνεχίσουμε τον αγώνα για την προστασία των συμφερόντων της εθνικής μας οικονομίας στα πλαίσια της ΕΟΚ. Εάν η ΕΟΚ σε διάφορα κρίσιμα θέματα είχε πάρει μια αρνητική στάση θα διαμορφωνότανε πιστεύω, σε κάποια φάση, ένα κλίμα αποχώρησης από την ΕΟΚ. Έχω τονίσει πολλές φορές ότι το κόστος της εξόδου από την ΕΟΚ δεν μπορεί να συγκριθεί με το κόστος της ένταξης. Εμείς όπως γνωρίζετε είχαμε πάρει θέση σαφέστατα εναντίον της πλήρους ένταξης της ένταξης ως πλήρους μέλους της Ελλάδας στην ΕΟΚ. Οι εμπειρίες μας έκτοτε έχουν σε μεγάλο βαθμό δικαιώσει τις τότε ανησυχίες μας. Και αναφέρομαι κυρίως στη μεγάλη δυσχέρεια που έχει η ελληνική βιομηχανία να επιβιώσει στην Κοινότητα, και αυτό παρά το γεγονός, ότι πήραμε μια πενναετή προστασία για τα βιομηχανικά μας προϊόντα, που κατορθώσαμε μέσα από το γνωστό μνημόνιο. Πράγματι εάν δεν κατορθώσει η Ελλάδα να διαμορφώσει σύγχρονη τεχνολογία, σύγχρονη βιομηχανία, τότε τα προβλήματα θα καταστούν πάρα πολύ σοβαρά. Έχω όμως επισημάνει ότι το κόστος εξόδου από την Κοινότητα είναι πάρα πολύ μεγάλο. Και κατά συνέπεια η πρόθεσή μας είναι να παραμείνουμε στην ΕΟΚ, συνεχίζοντας όμως τη διεκδίκηση των αναφαίρετων δικαιωμάτων μας. Νομίζω, η Κοινότητα κατάλαβε ότι παρά το γεγονός ότι είμαστε μικρή χώρα δεν είμαστε επαίτες. Κι ότι την ισοτιμία την οποία μας εγγυάται η Συνθήκη της Ρώμης, ισοτιμία που εκφράζεται από την δυνατότητα να ασκήσεις αρνησικυρία, αυτό είμαστε αποφασισμένοι να το χρησιμοποιήσουμε όπου ζωτικά συμφέροντα της πατρίδας μας θίγονται. Νομίζω πως έχω δώσει μια απλή και καθαρή απάντηση στο ερώτημά σας".

ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ - (ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ) :

"Κύριε Πρόεδρε, αναντίρρητα υπάρχει πολιτική ένταση, η οποία οξύνεται. Θα ήθελα να σας ρωτήσω ποιές κατά την άποψή σας είναι οι προϋποθέσεις και οι διασφαλίσεις για να φτάσουμε ομαλά στις εκλογές, που όπως φαίνεται δεν θ'αργήσουν να έρθουν".

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: "Νομίζω ότι η πρώτη και βασική προϋπόθεση είναι να κλείσει το θέμα της αμφισβήτησης του Προέδρου της Δημοκρατίας. Αυτό ασφαλώς είναι μια προϋπόθεση. Κατά τα άλλα θα ήθελα να διαβεβαιώσω τον πολιτικό κόσμο της Ελλάδας - χωρίς να είμαι σήμερα έτοιμος να πάρω καμμία λεπτομέρεια - να διαβεβαιώσω, ότι οι εκλογές θα γίνουν κάτω από συνθήκες τουλάχιστον τόσο δημοκρατικές όσο αυτές του 1981.

Θα έχουν την ευκαιρία, οι πολιτικοί φορείς να παρουσιάσουν το πρόγραμμά τους στη χώρα, χωρίς καμμία προσπάθεια από μας να χρησιμοποιήσουμε τις εξουσίες τις οποίες διαθέτει μια κυβέρνηση για να αλλοιώσουμε τους όρους του ανταγωνισμού. Αυτό, υπεύθυνα κύριε Παπαγεωργίου το απευθύνω προς τον πολιτικό κόσμο της χώρας μας. Πιστεύουμε στην Δημοκρατία, πιστεύουμε ότι κυρίαρχος είναι ο Λαός, και ότι εκείνο που θα επιλέξει ο Λαός, εκείνο το κόμμα που θα επιλέξει ο Λαός πρέπει να κυβερνήσει τη χώρα.

Σεβόμαστε τη λαϊκή ετυμηγορία, κι όχι μόνον αυτό, είναι πολιτικώς μας και το γνωρίζετε, τα σχεδόν τέσσερα χρόνια που είμαστε στην κυβέρνηση να κάνουμε τον πολίτη, ενεργό πολίτη μέσα από τη συμμετοχή του σε όλες τις διαδικασίες που τον αφορούν. Γιατί υπενθυμίζω ότι η Δημοκρατία δεν εξαντλείται στο Κοινοβούλιο. Η Δημοκρατία περιλαμβάνει επίσης τη συμμετοχή του Λαού στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, στα προβλήματα της περιοχής του, τα συνδικαλιστικά του δικαιώματα που πρέπει να είναι σεβαστά.

Η Δημοκρατία για να ολοκληρωθεί επίσης απαιτεί αλλαγή ριζική στη διοικητική μηχανή της χώρας μας, γιατί, πράγματι, η διοίκηση στη χώρα μας, ούτε σύγχρονη είναι, με την έννοια ότι δεν χρησιμοποιεί τα σύγχρονα μέσα λειτουργίας μιας διοικητικής μονάδας, ούτε είναι υπηρέτης του Λαού, όπως θα έπρεπε να είναι. Είναι ακόμα και σήμερα δυνάστης του Λαού παρά το γεγονός ότι κάναμε ειλικρινείς και σοβαρές προσπάθειες προς αυτή την κατεύθυνση. Αλλά δεν αρκούν τέσσερα χρόνια αφώς, γιατί οι αλλαγές αυτές είναι αλλαγές νοοτροπίας και σπρίζονται βέβαια σε έθνη και έθιμα που καθιερώθηκαν σε μιαν άλλη εποχή της πατρίδας μας, αλλά που σήμερα εμποδίζουν τόσο την αποτελεσματική λειτουργία του κράτους όσο εμποδίζουν επίσης και την ελεύθερη αντικειμενική επαφή πολίτη με διοίκηση.

ΚΟΥΡΗΣ - (ΑΥΡΙΑΝΗ):

Κύριε Πρόεδρε, ήθελα να ρωτήσω όλον αυτόν τον τελευταίο καιρό μετά τις αλλαγές, τις μεγάλες, κυκλοφορεί μια φημολογία κινδυνολογίας ότι κινδυνεύουμε, οι Τούρκοι μπορεί να μας πάρουν κάποιο νησί ότι οι Ευρωπαίοι και οι Αμερικάνοι θα μας κάνουν κάποιο οικονομικό πόλεμο και ίσως και σε άλλο επίπεδο, θα ασκήσουν πιέσεις αφόρητες, όλα αυτά για να φοβηθεί ένα κομμάτι του ελληνικού λαού. Πώς το σχολιάζετε αυτό; Επίσης πώς σχολιάζετε το γεγονός ότι ενώ στην Αμερική μετά από μια εκλογή ο ηττημένος συγχαίρει αμέσως την ίδια στιγμή το νικητή, έχουμε σήμερα το παράδοξο στην Ελλάδα τρεις πρώην Πρόεδροι Δημοκρατίας και μάλιστα ο ένας δικαστής να μην έχουν ακόμα συγχαρεί τον κύριο Σαρτζετάκη".

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: " Αυτή η κινδυνολογία πράγματι προωθείται στον αντιπολιτευόμενο Τύπο, όχι σε όλο τον αντιπολιτευόμενο Τύπο φυσικά, και σκοπός της είναι να τρομάξει τον νοικοκύρη. Πού πάμε; Θα ήθελα να πω στους διάφορους τομείς της εθνικής μας ζωής. Πρώτα τον οικονομικό πόλεμο που μπορούσε να μας γίνει. Η πραγματικότητα είναι ότι κλείσαμε ένα σημαντικότερο δάνειο πρόσφατα της τάξεως των 450 εκατομμυρίων δολλαρίων με όρους καλύτερους από πέρσι, παρά το γεγονός ότι τόσοι και τόσοι έλεγαν και έγραφαν ότι η δανειοληπτική θέση της Ελλάδας έχει υπονομευθεί από τις πολιτικές εξελίξεις. Αυτό δεν σημαίνει ότι οι κύκλοι ο οποίοι μας παρέχουν αυτά τα δάνεια είναι ακριβώς ευτυχείς με τις πολιτικές εξελίξεις στην Ελλάδα. Γιατί μην ξεχνάμε ότι εν πάση περιπτώσει είμαστε ένα κόμμα σοσιαλιστικό με γνωστές ιδεολογικές και πολιτικές θέσεις που θέτουν υπό αμφισβήτηση τη δομή σε παγκόσμια κλίμακα τη δομή των σχέσεων Βορρά - Νότου π.χ. Αλλά υπάρχει κόστος σ' ένα τέτοιο πόλεμο, κόστος όχι μόνο για μας, αλλά και για εκείνους.

Δεύτερο, σε ό,τι αφορά το έθνος μας και την εδαφική μας ακεραιότητα μπορώ να πω ότι έχουμε μια πανίσχυρη άμυνα την οποία βελτιώνουμε με βήματα γοργά ώστε ο όποιος εισβολέας, θα έπαιρνε ένα μάθημα τόσο γερό, ώστε να μετανοιώσει που ξεκίνησε. Αλλά όχι μόνο αυτό, εάν υπήρχε μία σύγκρουση Ελλάδας - Τουρκίας, ποιές θα ήταν οι συνέπειες για την Ευρώπη και για τις ΗΠΑ; Μπορεί να υπάρχουν κρυφές επιθυμίες στους κύκλους του κατεστημένου, αλλά δεν υπάρχουν αντικειμενικές δυνατότητες γιατί και η οικονομία μας λειτουργεί και λειτουργεί καλά; όχι ότι δεν

έχουμε προβλήματα, έχουμε τεράστια προβλήματα αλλά έχουμε λιγότερα προβλήματα απ'ότι οι εταίροι μας στη Δύση, με κάποιες εξαιρέσεις. Η εθνική μας άμυνα είναι καλά οργανωμένη και θα πρέπει να πληροφορηθούν οι όποιοι ξένοι ότι η Ελλάδα χαράζει τη πορεία της όχι με βάση τις δικές τους επιταγές ή προσδοκίες, αλλά με βάση μόνο τις προσδοκίες και τη θέληση του ελληνικού λαού. Γνωρίζουν ότι εννοούμε αυτό που λέμε. Εάν ήταν μόνο θέατρο τότε οι συνέπειες μπορεί να ήταν πολύ αρνητικές. Και αυτό θέλω να τονίσω επίσης σε ότι αφορά τις Βρυξέλλες. Υπήρξε αποτέλεσμα, όταν κατάλαβαν ότι δεν παίζαμε θέατρο. Ότι εννοούσαμε ακριβώς αυτό που λέγαμε. Είμαστε αποφασισμένοι να σταματήσουμε τη διεύρυνση, εάν δεν εξεπλήρωνε τις δεσμεύσεις της, τις υποχρεώσεις της η ΕΟΚ προς την Ελλάδα.

Για το θέμα των Προέδρων, θα ήθελα να πω ότι ο κ. Στασινόπουλος έστειλε τα συγχαρητήριά του, τηλεφωνικώς".

Κ^α ΣΟΥΡΜΕΛΗ: (ΓΑΛΛΙΚΟ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΕΙΔΗΣΕΩΝ):

" Αμφισβητήσατε στην περασμένη εκλογή στη Βουλή, εάν κατάλαβα καλά το Σύνταγμα του '75 και την αρχή της μυστικότητας της ψηφοφορίας για ένα τόσο σημαντικό θέμα όπως ήταν του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Επίσης, αν κατάλαβα καλά, ακαφερθήκατε σε κάποιο ενδεχόμενο άμεσης εκλογής Προέδρου Δημοκρατίας. Θα μπορούσατε να μας εκθέσετε την θέση σας πάνω σ'αυτά τα θέματα και δεύτερο μ'όλα αυτά που εξετάσατε από εξωτερική πολιτική πώς σκέπτεστε να απαντήσετε στη πρόταση του Οζάλ για διάλογο;".

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: "Δεν είμαι υπέρ της Προεδρικής Δημοκρατίας, πιστεύω στη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία, πιστεύω άρα σ'ένα Πρόεδρο εκλεγμένο από τη Βουλή που θα είναι το σύμβολο του έθνους, θα εκπροσωπεί την ενότητα του λαού μας και ο οποίος θα παίζει το ρόλο του ρυθμιστή του πολιτεύματος αλλά σε πλαίσια τέτοια που να μην αιαιρούνται βασικές εξουσίες που ανήκουν και πρέπει να ανήκουν στο Κοινοβούλιο.

Το δεύτερο θέμα, πράγματι πιστεύω ότι μία από τις πιο σημαντικές πολιτικές πράξεις ενός βουλευτή είναι η ψήφος για τον Πρόεδρο. Θα έπρεπε να ψηφίζει ο λαός που τον εξέλεξε αν τον εκπροσώπησε σωστά ή όχι. Υπάρχει όμως και κάτι άλλο. Το σύνταγμα του 1975 δίνει το δικαίωμα να υποβάλει κανείς υποψηφιότητα για το Προεδρικό αξίωμα μόνο σε αναγνωρισμένα κόμματα στη Βουλή. Δεν μπορεί ούτε ο ίδιος που επιθυμεί να είναι Πρόεδρος να υποβάλει

υποψηφιότητα για το Προεδρικό αξίωμα, μόνο για αναγνωρισμένα κόμματα στη Βουλή. Δεν μπορεί ούτε ο ίδιος που επιθυμεί να είναι Πρόεδρος, να υποβάλει το όνομά του, ούτε μπορεί ο οποιοσδήποτε βουλευτής να προτείνει υποψήφιο. Από την ώρα εκείνη, το Σύνταγμα προσδιορίζει ότι η ψήφος γίνεται σε κομματική βάση. Είναι μια συνέπεια της όλης λογικής, του Συντάγματος. Είναι "en block" και αυτό θέλω να το τονίσω, γιατί δεν έχει παρατηρηθεί επαρκώς.

Τώρα σ'ό,τι αφορά το άλλο θέμα του κ. Ωζάλ. Κοιτάξτε, το θέμα του διαλόγου με την Τουρκία έχει περάσει πολλά στάδια. Δεν θα αναφερθώ στο διάλογο που είχε ο κ.Καραμανλής με τον κ.Ετσεβίτ κλπ. Θα αναφερθώ σε ό,τι αφορά εμάς.

Είχαμε ζητήσει τον Ιούνιο του 1982, αυτό που λέγαμε "μορατόριουμ", δηλαδή να πάψουμε με λόγια και με πράξεις, και οι μεν και οι δε αν θέλετε, οποιαδήποτε πρόκληση. Είπαμε ότι εάν αυτό τηρείτο για ένα διάστημα, θα έμπαιναν οι βάσεις για ένα διάλογο, για εμπόριο και για τουριστικά θέματα. Δυστυχώς η Τουρκία παραβίασε το "μορατόριουμ" και αναβλήθηκε και πάλι το θέμα για κάποιο απώτερο μέλλον. Ακολούθησε ένα δεύτερο "μορατόριουμ" και έγινε και η πρώτη συνάντηση σε επίπεδο πρέσβων, και επρόκειτο να υπάρξει και δεύτερη. Αλλά πριν λάβει χώρα η δεύτερη συνάντηση ήρθε η ανακήρυξη του τουρκοκυπριακού λεγόμενου κράτους της Βορείας Κύπρου.

Και βέβαια, τότε δεν είχε πια κανένα νόημα, εφόσον η Τουρκία και αναγνώρισε και συνήψε διπλωματικές σχέσεις ενώ είναι η μόνη χώρα που το έκανε. Δεν υπάρχει άλλη χώρα σήμερα που να αναγνωρίζει το "ψευδοκράτος" του Ντενκτάς. Πως μπορούσαμε εμείς, όταν σφαγιαζονται τα δικαιώματα του κυπριακού λαού, να μπούμε σε συζήτηση για εμπόριο και τουρισμό. Γι'αυτό για μας η λύση του Κυπριακού, μόνιμη, δίκαιη, βιώσιμη, είναι μια βασική προϋπόθεση. Και σ'ό,τι αφορά την ελλαδική Κυβέρνηση, εδώ είναι δική μας η ευθύνη, δεν πρόκειται εμείς, να θεωρήσουμε το Κυπριακό λυμένο, εφόσον παραμένουν στρατεύματα κατοχής στο νησί. Εάν αυτό διευθετηθεί και εύχομαι ειλικρινά οι πρωτοβουλίες του κ.Ντε Κουεγιάρ να αποδώσουν καρπούς. Εάν αυτό συμβεί, τότε δεν έχουμε καμμία αντίρρηση να προχωρήσουμε σε διάλογο με την Τουρκία, υπό έναν απλό όρο. Ότι τόσο εμείς, όσο και εκείνοι δεν θα θέσουμε υπό αμφισβήτηση το ισχύον νομικό καθεστώς του Αιγαίου.

Δεν μπορούμε να πάμε σε διάλογο για να διερευνηθεί, τί είναι έτοιμη η Ελλάδα να παραχωρήσει από τον κυρίαρχο εθνικό της χώρο. Αυτή την αυτοκτονία δεν πρόκειται να την κάνουμε. Αλλά θέλουμε καλές σχέσεις με την Τουρκία. Δεν υπάρχει στις σχέσεις μας αυτό που λένε "ρεβανσιζμός". Δεν υπάρχει στις θέσεις της Ελλάδας καμία επεκτατικότητα, κανένας φανατισμός. Πιστεύουμε ότι οι δύο λαοί Ελλάδα και Τουρκία, μπορούν να ζήσουν φιλικά, να συνεργαστούν και μέσα από τέτοια συνεργασία θα πραγματοποιούταν και ένα άλλο μεγάλο, ότι πραγματικά η εθνική μας ανεξαρτησία θα γινότανε πολύ πιο στέρεη, εάν αντί να είμεθα αντίπαλοι μέσα σε μια συμμαχία, είμαστε φίλοι. Οι δυνατότητες για την Ελλάδα και την Τουρκία θα γινόντουσαν πολύ μεγάλες. Όλα αυτά υπό τον όρο ότι η ηγεσία της Τουρκίας που είναι στρατιωτική ηγεσία, και οικονομική, αποφάσιζε να θέσει τέρμα στη διεκδίκηση ζωτικού χώρου. Θυμάστε τη θεωρία, που μας πάει παλιά, στην εποχή του Χίτλερ.

Εάν παύσει να επιδιώκει ζωτικό χώρο στο Αιγαίο, σε βάρος των νησιών μας, της υφαλοκρηπίδας μας, του εναέριου χώρου μας, τότε τα προβλήματα θα λήξουν. Ο κ.Οζάλ θα κάνει καλά, όταν προσφέρει "κλάδο ελαίας" να προσφέρει και κάτι συγκεκριμένο. Γιατί ελαίες έχουμε πολλές εδώ στην Ελλάδα.

ΨΕΙΜΑΣ: (ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ):

Κε Πρόεδρε δεν θα σας ζητήσω να μας πείτε ποιοί είναι οι δύο, μολονότι δεν μπορώ να πω ότι πείστηκα απ'την διαβεβαίωσή σας. Θα ρωτήσω το εξής:

Όταν η Ν.Δ. αμφισβητεί τη νομιμότητα της εκλογής του κ.Σαρτζετάκη, το πιο πειστικό απ'τα απαντητικά επιχειρήματα και το χρησιμοποιεί και το κύριο άρθρο του "ΒΗΜΑΤΟΣ" σήμερα, είναι ότι τα κόμματα που υποστήριξαν τον κ.Σαρτζετάκη εκπροσωπούν πάνω από 60% των ψήφων του ελληνικού λαού, ενώ ο κ.Καραμανλής το 1980 εκλέχτηκε με τους ψήφους της δεξιάς και ακροδεξιάς, δηλαδή το πολύ 45%. Και ερωτώ:

Γιατί αύριο μετά τις εκλογές να μην έχουμε μια κυβέρνηση η οποία θα έχει το ίδιο επιχειρήμα. Γιατί να έχουμε μια κυβέρνηση με 42% - 43% των ψήφων, που χάριν στην προνομή του εκλογικού νόμου έχει το 52% - 60% των εδρών στην Βουλή και όχι να έχει το ίδιο ποσοστό τόσο στη Βουλή όσο και στο λαό. Δηλαδή δεδομένος ο εκλογικός νόμος και όχι απλή αναλογική τώρα;

ΠΡΟΘΥΠΟΥΡΓΟΣ:

Νομίζω ότι πρώτον έχετε δίκαιο στην παρατήρησή σας για τα ποσοστά. Είναι όπως τα λέτε. Δεύτερο όπως ξέρετε το ΠΑΣΟΚ έχει χαράξει μια πολιτική αυτοδυναμίας. Οι λόγοι είναι πολλοί, αλλά δεν είναι η στιγμή να τους αναπτύξουμε. Μπορώ να πω ότι μου θυμίσατε την εποχή των εκλογών του 1980. Θάθελα να υπενθυμίσω, γιατί παν πολλά χρόνια, πόσες μετακινήσεις έγιναν από κόμματα προς τη Ν.Δ. για να υπάρξει ο αριθμός 183. Νομίζω πρέπει να φρεσκάρουμε λιγάκι τη μνήμη. Αυτή η στάση του ΠΑΣΟΚ επιδιώκει αυτοδυναμία, γιατί πιστεύει πως πρέπει να ολοκληρώσει το πρόγραμμά του, ζητάει από το λαό να του δώσει τη δυνατότητα, να κυβερνήσει μόνο του, ώστε να ολοκληρώσει το πρόγραμμά του.

Δεν υπάρχουν θέσφατα εδώ, δεν υπάρχουν δογματικά ναι ή όχι, δεν μιλάω σ' αυτό το πλάνο. Δεν θέτω εγώ υπό αμφισβήτηση τη νομιμότητα οποιουδήποτε κόμματος στη Βουλή των Ελλήνων.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ (ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ):

Θα ήθελα να σας κάνω μια ερώτηση με βάση προηγούμενες απαντήσεις σας. Αναφερθήκατε επί μακρόν σε εσωτερικά θέματα της Ν.Δ. στηριζόμενος σε πληροφορίες, όπως εσείς είπατε, που προέρχονται από το φιλικό σας Τύπο. Θα ήταν σωστό και δίκαιο λοιπόν, να σας ρωτήσουμε για το τί γίνεται στο ΠΑΣΟΚ και τί έχετε να απαντήσετε στις πληροφορίες που δημοσιεύονται στον αντίπαλό σας Τύπο. Για να εξειδικεύσω όμως, στηρίζομαι στην απάντηση που είπατε ότι η ίδια η Κ.Ο. του ΠΑΣΟΚ πήρε ^{την απόφαση για/} τα γνωστά έγχρωμα ψηφοδέλτια κλπ. για την εκλογή του Προέδρου, προκειμένου οι ίδιοι οι βουλευτές να προστατέψουν την τιμή τους. Αυτό για μένα σημαίνει ευθέως πως η Κ.Ο. πίστευε πως ανάμεσά της, υπάρχουν κάποιοι, ελάχιστοι έστω, επίδοξοι εφιάλτες. Όταν όμως αφήνεται αυτή η σκέψη διότι μπορεί να υπάρχει αίσθηση επιδόξων εφιαλτών, δεν υπάρχει και η αίσθηση πιθανής διασπάσεως έστω της σημερινής εκπροσωπήσεως του ΠΑΣΟΚ;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ :

"Όχι καθόλου. Δεν υπάρχει κανένας κίνδυνος διασπάσεως του ΠΑΣΟΚ. Εγώ πιστεύω, ότι η ευαισθησία την οποία επέδειξαν οι βουλευτές μας, είναι δικαιολογημένη. Έχουμε την τραγική εμπειρία του 1965. Ορατό το 1965, γιατί ο αρχιμάγειρας της αποστασίας είναι σήμερα αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης.

Επίσης μια ιστορία βγήκε και είναι δημοσιευμένη σήμερα του Γιώργου Παππά τον οποίο θέλω να πω τιμώ βαθύτατα, για τη στάση του και το θάρρος του. Αλλά πρέπει να σας πω ότι τέτοιες προτάσεις έγιναν και σε άλλους. Και τα ποσά για τα οποία μιλάμε, εδώ είναι τεράστια. Που είναι εκείνα τα 1 - 2 εκατομμύρια της εποχής Νόβα; Εδώ μιλάμε για 200. Και πραγματικά είναι μεγάλος τίτλος τιμής, ότι οι βουλευτές το ζήτησαν γιατί φοβήθηκαν. Πράγματι υπάρχει τόση σήψη, ακόμα στον τόπο, στις ηγεσίες, στην ολιγαρχία, σ' αυτούς που προσφέρουν τα 200 εκατομμύρια. Θα είναι χρήσιμο κάποτε να βρούμε άκρη και να τους παραδώσουμε στη δημοσιότητα, αυτούς τους κυρίους που προσπαθούν να εκμαυλίσουν την Κοινοβουλευτική, τη Δημοκρατική ζωή του τόπου. Είναι πρόσωπα απαράδεκτα. Όσο ψηλά κι αν βρίσκονται στην κοινωνική κλίμακα και δυστυχώς βρίσκονται ψηλά στην κοινωνική κλίμακα.

Τώρα ήθελα να πω κάτι για το θέμα του χρώματος, που δεν έχει ειπωθεί νομίζω. Πρώτα απ' όλα υπάρχει μια σαφής διάκριση που γίνεται μέσα στον κανονισμό ότι πρέπει να υπάρχει και λευκό. Και αυτό είναι για κείνον που δεν ψηφίζει κανένα, αλλά ουσιαστικά λέει "παρών", "δεν συμμετέχω". Εάν η Ν.Δ. είχε υποβάλλει όνομα υποψήφιου ή εάν το Κ.Κ.Ε. είχε υποβάλλει όνομα υποψηφίου, τότε θα ήταν για όλους αυτούς το ίδιο, γαλάζιο. Αλλά εμείς ευθυνόμαστε γιατί η Ν.Δ. δεν έβαλε υποψήφιο, οπότε πράγματι δεν θα υπήρχε κανείς τρόπος να διακρίνει το γαλάζιο. Αυτή όλη η ιστορία επομένως πρέπει να τερματιστεί, γιατί τραυματίζει την πολιτική ζωή του τόπου. Μ' αυτήν την ευκαιρία θα ήθελα να καλέσω ξανά τη Ν.Δ. να συμμετάσχει στο δημόσιο βίο του τόπου και είναι πολύ δύσκολο να συμμετέχει αν δεν αναγνωρίζει τους βασικούς θεσμούς. Βέβαια η Ελλάδα θα προχωρήσει, η πολιτική της ζωή θα προχωρήσει, έστω κι αν η Ν.Δ. αποφασίσει να μπει στο περιθώριο της πολιτικής ζωής.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΙΔΗΣ (ΑΥΓΗ) :

"Κε Πρόεδρε, δημοσιεύτηκε σε εφημερίδες και πέραν του Ατλαντικού στην "Ουάσιγκτον Πόστ" ότι ο κύριος στόχος της απόφασης του ΠΑΣΟΚ της 9ης Μαρτίου ήταν να συρρικνωθεί η δύναμη της παραδοσιακής αριστεράς, της κομμουνιστικής αριστεράς. Και πιο συγκεκριμένα, πρώτον να αφανισθεί από προσώπου γης το ΚΚΕ εσωτερικού, και δεύτερο να περιοριστεί η δύναμη του άλλου ΚΚΕ, στο 6 - 7%. Αυτό δημοσιεύτηκε στην "Ουάσιγκτον Πόστ" και επικαλούνται κυβερνητικό αξιωματούχο του ΠΑΣΟΚ.

Αυτό είναι ο πρώτος στόχος, ο δεύτερος ήταν η αυτοδυναμία του ΠΑΣΟΚ. Θα σας παρακαλούσα να απαντήσετε σ' αυτό το πρώτο μέρος.

Στο δεύτερο, σε σχέση μ' όσα είπατε για τα μπλέ ψηφοδέλτια, κ. Πρόεδρε, τις μέρες αυτές διατυπώνεται μια φιλοσοφία, ότι προκειμένου να ολοκληρωθεί η αλλαγή, δεν πειράζει αν γίνονται κάποιες μικρές ή μεγάλες παραβιάσεις, όπως είναι η παρουσία εγχρώμων ή μη εγχρώμων ψηφοδελτίων κ.λ.π.

Δηλώσατε κύριε Πρόεδρε, ότι σεις δεν είχατε προσωπική ανάμειξη κι ότι ήταν μία απόφαση της Κ.Ο. Θάθελα να ξέρω αν τη συμμερίζεστε τη φιλοσοφία όπως διατυπώνεται τις μέρες αυτές."

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: "Είναι τουλάχιστον παράδοξο να σκέπεται κανείς ότι εμείς στο ΠΑΣΟΚ ασχολούμαστε να μικρύνουμε τους χώρους των άλλων κομμάτων. Εμείς αγωνιζόμαστε για να αυξήσουμε το δικό μας χώρο.

Οι ζημιές πως θα κατανεμηθούν όταν εμείς αυξήσουμε το δικό μας χώρο, αυτό είναι θέμα πολιτικής και προγραμμάτων των άλλων κομμάτων. Θα μου επιτρέψετε να πω, ότι έχω την εντύπωση, ότι ιδιαίτερα το ΚΚΕ εσωτερ. είναι ενοχλημένο που δεν εξελέγη ο κ. Καραμανλής. Τουλάχιστον αυτό βγαίνει από τα διαβάσματά μου. Βέβαια, αυτά λέγονται κομμά, το θέμα είναι ότι είναι αυθαίρετος, ότι δεν συνεργάστηκα με τους συνεργάτες μου, θέματα που δεν τους αφορούν. Με τους συνεργάτες μου συνεργάζομαι συνέχεια. Δεν νομίζω να υπάρχει Πρωθυπουργός στην Ελλάδα, ο οποίος τουλάχιστον το 1/3 του χρόνου του, τον περνάει με το κόμμα.

Θέλω να τονίσω ότι σε καμμία περίπτωση δεν βασίζουμε τη δική μας στρατηγική και τις δικές μας αποφάσεις με βάση πως θα συρρικνωθεί είτε το ΚΚΕ είτε το ΚΚΕ εσωτερικού. Η πολιτική μας είναι η διατήρηση της αυτοδυναμίας μας με την παρουσίαση προγραμμάτων, θέσεων και υλοποίηση των προγραμμάτων, επειδή είμαστε κυβέρνηση, που θα μας δώσει την ευρεία στήριξη που θέλουμε ο ελληνικός λαός.

Γι' αυτό παρακαλώ να διαβάζετε Αμερικάνους δημοσιογράφους, αλλά να μην επηρεάζεστε απ' αυτούς.

CAMM (NEW YORK TIMES):

Σαν Αμερικανός, θέλω να ρωτήσω πότε και γιατί δεν υποστηρίζετε τον κ. Καραμανλή.

Και δεύτερη ερώτηση: Είπατε πολλές φορές δημόσια ότι θέλετε οι ΗΠΑ να αποσύρουν τα πυρηνικά όπλα από τη χώρα τους. Έχετε υποβάλλει τυπικό αίτημα σχετικά στην Κυβέρνηση των ΗΠΑ ναί ή όχι και αν όχι γιατί;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ:

Όσον αφορά τη πρώτη ερώτηση, θέλω να υπενθυμίσω, γιατί έχω και γω διαβάσει πολλές ξένες εφημερίδες, περί ασυνέπειας, θα ήθελα να θυμίσω ότι έχω 3 φορές περίπου μιλήσει, την τελευταία φορά, ίσως εδώ μέσα, για τον κ. Καραμανλή ως Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

Αυτά που είπα τότε, τα λέω και τώρα. Ότι εξετέλεσε το καθήκον του, ότι χειρίσθη το αξίωμά του κατά τρόπο απόλυτα δημοκρατικό. Και σε καμμία περίπτωση δεν άσκησε εξουσίες τις οποίες του παρείχε το Σύνταγμα.

Αυτός ο έπαινος, τον οποίο απηύθυνα τουλάχιστον 3 φορές, ισχύει και σήμερα. Είχα όμως τονίσει κ. Camm ότι η απόφαση, θα ήταν απόφαση της Κεντρικής Επιτροπής του Κόμματος, και δεν μπορούσε να ήταν αλλιώς. Τώρα υπάρχει ένα ερώτημα γιατί εγώ και η Κ.Ε. καταλήξαμε στην απόφαση να μην δοθεί συνέχεια στην Προεδρία του κ.Καραμανλή, αλλά το αντίθετο να προταθεί ο κ.Σαρτζετάκης.

Δεν μπορώ να πω λεπτομέρειες, δεν είναι δικαίωμά μου. Αλλά αν θέλετε, εκείνο το οποίο μπορώ να πω είναι: ότι το ΠΑΣΟΚ είναι λαϊκό κίνημα και σαν λαϊκό κίνημα αφουγκράζεται τους πόθους, τις θέσεις, τις προσδοκίες του λαού μας. Κι αν σήμερα είμαστε Κυβέρνηση, είναι γιατί πράγματι εκφράζουμε τις προσδοκίες, τους πόθους, τις ανάγκες του ελληνικού λαού.

Για το θέμα των αμερικανικών πυρηνικών όπλων στην Ελλάδα, θα ήθελα να σας υπενθυμίσω πρώτα, κ. Camm, ότι ουδέποτε υπήρξε απόφαση της ελληνικής Βουλής. Υπήρξε συμφωνία σε επίπεδο Υπουργικό, για την εγκατάσταση αυτών των πυραύλων, δεν θα λέω πυραύλων, να λέμε πυρηνικών όπλων, γιατί αυτή είναι μια ευρύτερη κατηγορία,

.. που περιλαμβάνει πυραύλους, αλλά όχι μόνο πυραύλους. Επομένως πράγματι μπορεί να πει κανείς αυτό έγινε με πλήρη άγνοια του ελληνικού λαού. Περαιτέρω, στο διάλογο τον οποίο είχαμε πολλές φορές στη Βουλή και επί επιπέδου αρχηγών αν θέλετε, πριν γίνει Κυβέρνηση το ΠΑΣΟΚ, ουδέποτε δόθηκε η εντύπωση από τους αξιωματούχους εκείνης της Κυβέρνησης, ότι υπήρχαν στην Ελλάδα αποθηκευμένα πυρηνικά όπλα. Πάτε στα πρακτικά της Βουλής, γυρέψτε τί έχει πει ο κ. Αβέρωφ, γυρέψτε τι έχει πει και ο ίδιος ο κ. Καραμανλής.

Είναι πραγματικά κάτι το να έχει κανείς εκθέσει τη χώρα του στους κινδύνους που δημιουργεί η αποθήκευση όπλων πυρηνικών χωρίς να το ξέρει ο λαός. Τί στεγανά είναι αυτά; Αυτά τα στεγανά έχουμε καταργήσει.

Αλλά με ρωτήσατε κάτι άλλο. Με ρωτήσατε εάν έχω πει επίσημα στις αμερικανικές αρχές ότι πρόθεσή μας είναι να απομακρύνουμε τα πυρηνικά όπλα. Θα απαντήσω ως εξής: Αυτό το γνωρίζουν μόνο μέσω των δηλώσεων στις οποίες έχω προβεί είτε στη Βουλή είτε στο κοινό. Αλλά επίσημο κείμενο που θα ζητούσα την απομάκρυνση των πυρηνικών όπλων δεν έχω αποστείλει. Και μπαίνει το ερώτημα γιατί; Είναι απλώς θέατρο και αυτό ή είναι μια συγκεκριμένη πολιτική; Είναι το δεύτερο. Όπως γνωρίζετε αυτή η υπόθεση των πυραύλων, των πυρηνικών όπλων, αμερικανικών πυρηνικών όπλων που είναι αποθηκευμένα στην Ελλάδα, πιστεύουμε είναι μια βάση για να πετύχουμε κάτι μεγαλύτερο από το ξήλωμα, όπως λέμε, το διώξιμο των πυρηνικών όπλων. Να πετύχουμε, δηλαδή, μια Βαλκανική απύραυλη. Έχω βέβαια, πει ότι και εάν αυτό δεν ευδοκηθεί, εμείς θα προχωρήσουμε. Αλλά παλεύουμε μήνα με μήνα - να μη πω μέρα με τη μέρα - να λύσουμε το πρόβλημα άπαξ και διαπαντός για την Βαλκανική Χερσόνησο. Ξεκινήσαμε λοιπόν αυτή την ιστορία. Υπήρξε μια πρώτη φάση που έγινε στην Αθήνα, περιμένουμε τώρα τη δεύτερη φάση. Υπεύθυνος για τη δεύτερη φάση είναι ο κ. Τσαουσέσκου και του έχουμε ζητήσει και εγγράφως και προφορικά να προχωρήσει. Υπάρχει κάποια δυσχέρεια στο ότι η Τουρκία δεν είναι τόσο πρόθυμη και είναι κάτι που επηρεάζει τις σκέψεις του κ. Τσαουσέσκου, βεβαίως δικαίωμά του, Αλλά εκεί βρίσκεται τώρα το θέμα.

Μπορούσατε να με ρωτήσετε κάτι άλλο, όποιος απο σας. Μα έχει πυρηνικά όπλα η Βουλγαρία; Έχει πυρηνικά όπλα η Ρουμανία; Μήπως

αυτή είναι μια προσφορά μονομερής, διότι δεν έχουν εκείνοι, έχουμε εμείς. Και γιατί να τους εμπλέξουμε εφόσον δεν έχουνε. Μη ξεχνάμε όμως : ότι το να έχουν πυρηνικά όπλα, είναι θέμα απόφασης, θέμα εικοσιτετραώρου. Και είναι πολύ σημαντικό και πολύ ενδιαφέρον. ότι ενώ η Σοβιετική Ένωση εγχατέστησε SS -20 πυραύλους στην Τσεχοσλοβακία και την Ανατολική Γερμανία, δεν έκανε το ίδιο στα Βαλκάνια. Και δεν είναι καθόλου τυχαίο αυτό."

ΛΕΟΝΤΑΡΙΤΗΣ (ΕΣΤΙΑ-ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ): "Κύριε Πρόεδρε προτίθεστε να προχωρήσετε στην αναθεώρηση και άλλων άρθρων του Συντάγματος πέραν αυτών που έχετε διακηρύξει μέχρι σήμερα και που αφορά τις υπερεξουσίες του ανωτάτου άρχοντος;"

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: "Κοιτάξτε, έχει τεθεί το θέμα, όπως γνωρίζετε, της ανοιχτής ή μυστικής ψηφοφορίας. Εγώ τουλάχιστον πιστεύω -θα μιλήσω αύριο στη Βουλή, θα παρουσιάσω το θέμα και αυτό θα το προτείνω. Είναι μία προσθήκη και αφορά πάλι τον Πρόεδρο. Δεν είναι εκτός κλίματος. Το λέω αυτό για να μη θεωρήσει κανείς ότι αύριο ερχόμαστε για να υποσκάψουμε την ατομική ιδιοκτησία. Να πάρουμε γαιδάρους, χωράφια, και να τα κάνουμε πλ; Το λέω αυτό γι'αυτό το ωραίο σύνθημα για την ιδιοκτησία. Εμείς τελικά δίνουμε αξία στην ιδιοκτησία κάνοντας παραγωγικότερη τη γη".

ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ (ΑΥΓΗ): "Έχω μία απορία κύριε Πρόεδρε, σε απάντηση που δώσατε, που είναι η εξής: Είπατε ότι δεν εμποδίζετε την ανάπτυξη άλλων κομμάτων. Αυτό σημαίνει, ότι μεθαύριο, την Πέμπτη, στην Ομόνοια, όπου το ΚΚΕ εσ. κάνει συγκέντρωση, θα είναι παρούσα η Τηλεόραση και θα δώσει ίσο χρόνο, ή τουλάχιστον ανάλογο χρόνο με τη σημερινή συνέντευξη;"

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: "Η απάντησή μου είναι η εξής: Κόμματα στην Ελληνική Βουλή είναι τρία. Και οι κανόνες του παιχνιδιού οπωσδήποτε πρέπει να σέβονται αυτά τα τρία εν τη Βουλή κόμματα. Και στους εκτός βουλής θα δοθεί, βεβαίως, αλλά σε μια βάση διαφορετική. Διότι, αλλοιώς, κι εγώ μπορώ να φτιάξω δέκα κόμματα, με εκατό υπογράφες το καθένα και να ζητήσω χρόνο στην Τηλεόραση. Λυπούμαι, αλλά αυτή είναι η απάντηση."

ΚΑΜΒΥΣΗΣ (ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ): "Κύριε Πρόεδρε, είναι περισσότερο απορία παρά ερώτηση. Αλλά για να σας διευκολύνω, θα ήθελα προηγουμένως να σας βοηθήσω, γιατί καμιά φορά η μνήμη προδίδει τον άνθρωπο.

Ήθελα να ερωτήσω το εξής κύριε Πρόεδρε. Είπατε προ ολίγου εδώ, μας επαναλάβατε, ότι ποτέ δεν είχατε δεσμευτεί έναντι του κ. Καραμανλή. Έχω πρόχειρη μπροστά μου δήλωσή σας στις 5 Μαρτίου του 1984, που λέτε επί λέξει τα ακόλουθα: "Η συμπεριφορά του Καραμανλή στερεώνει τους δημοκρατικούς θεσμούς. Η μεταξύ μας συνεργασία απέβη θετική για τον τόπο. Θα στηρίξω επανεκλογή του τον Μάη του 1985".

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: "Αυτό ποτέ".

ΚΑΜΒΥΣΗΣ: "Σε εισαγωγικά κύριε Πρόεδρε, το έχω πάρει από την φιλική σας εφημερίδα "ΕΘΝΟΣ" με υπογραφή του συναδέλφου κ. Χατζόπουλου".

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: "Ουδέποτε το είπα".

ΚΑΜΒΥΣΗΣ: "Το είπατε στον "ΑΣΤΕΡΑ"".

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: "Ουδέποτε το είπα, θα με διέγραφε το κόμμα μου. Αλλά, θα σας πω κάτι άλλο. Υπάρχει ένα ερώτημα των σχέσεων προεδρίας και εμού στις τελευταίες μέρες. Στο θέμα της πληροφόρησης του κ. Καραμανλή, όλα αυτά. Δεσμεύομαι αυτή την εποχή. Θα έρθει η ώρα που θα μπορέσω να μιλήσω. Αλλά δεν είναι εκεί το θέμα. Το θέμα είναι ότι εγώ έχω πλέξει το εγκώμιο του Καραμανλή και πράγματι, δεν μπορώ παρά να πω ότι αυτή η συνεργασία που είχαμε ήταν αποδοτικότερη και για καλό του τόπου. Από κει και πέρα, αυτό δεν στοιχειοθετεί δική μου δέσμευση να τον υποστηρίξω, γιατί όπως είχα τονίσει, είναι μια απόφαση που θα πάρει η Κεντρική Επιτροπή, δηλαδή, το κόμμα. Ουδέποτε, όμως, πρέπει να σας πω, και το λέω σοβαρά, έχω πει, έχω δεσμευτεί να υποστηρίξω την υποψηφιότητα για δεύτερη θητεία".

ΚΑΜΒΥΣΗΣ: "Κύριε Πρόεδρε, δεν ήταν αυτό το αντικείμενο του ερωτήματός μου. Απλώς επανέλαβα νομίζοντας ότι έτσι θα βοηθούσα τη μνήμη σας. Δέχομαι αυτά τα οποία λέτε. Η απορία η οποία καθίσταται πιο ζωντανή μετά από αυτά που είπατε τώρα και τα είπατε δύο φορές σήμερα, είναι η ακόλουθη. Δεν πηγαίνω στην πρακτική πλευρά, στην πολιτική πλευρά

του πράγματος. Δικαίωμά σας ποιόν θα επέλεγε το κόμμα σας, άλλο ανέκδοτο. Το ερώτημά μου είναι γιατί συμπεριφερθήκατε έτσι στον Καραμανλή; Δηλαδή, γιατί δεν τον ενημερώσατε εγκαίρως; περί των προθέσεών σας; ".

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: "Σας είπα ότι σ' αυτό το θέμα δεν μπορώ να απαντήσω σήμερα. Θα απαντήσω κάποτε. Δεν έχω πει τίποτα σε ό,τι αφορά την αλληλοπληροφόρηση στο επίπεδο Καραμανλή-Παπανδρέου. Δεν έχω πει τίποτα. Αυτό θάρθει άλλη εποχή".
